

Bohumil Brauner: mecenáš katolických autorů, zvláště Jaroslava Durycha

Jitka Bednářová

S postavou mecenáše si obvykle spojujeme osobnost s širokým rozhledem, která rozdává z hmotného i intelektuálního nadbytku. Bohumil Brauner (1899–1986) však podle mého přesvědčení představuje typ jiný, skoro opačný – člověka, který se při svém založení a podnikatelské práci ve věcech vkusu dostatečně neorientuje, a tak je odhodlán si tuto kulturu vytvořit za pomoci básníků, spisovatelů a umělců. Chce se přiblížit hodnotám, které mu prostředkují, a setkání s nimi nazývá přímo „*duchovními hody*“.

Svědectví o těchto kontaktech a přátelstvích podávají jeho strojopisné *Vzpomínky* z r. 1957, původně určené „*jen našim dětem a jejich rodinám*“, a bohatá korespondence se spisovateli a básníky, jako byli např. Jan Čep, Jakub Deml, Jaroslav Durych, Josef Florian, Alfred Fuchs, František Křelina, Václav Renč, Zdeněk Řezníček, Karel Schulz, Josef Vašica, Vladimír Vokolek, Albert Vyskočil či Jan Zahradníček. Dále si dopisoval s malíři, sochaři, s veřejnými činiteli, biskupy a kněžími (Václav Vaško, Josef Hlouch, Karel Otčenášek, Karel Skoupý, František Tomášek, Štěpán Trochta) nebo také s dnes velmi oblíbeným knězem-lékařem Ladislavem Kubíčkem, který byl r. 2004 zavražděn. Brauner tyto dopisy v r. 1974 opsal, okomentoval, sestavil do jednoho svazku a podle svědectví rodiny spálil.¹

Mojmír Trávníček ve svém medailonu *Mecenáš českých umělců* (TRÁVNÍČEK 2002) vykreslil Bohumila Braunera jako štědrého a velmi laskavého dobrodince, „*Izraelitu, v němž není lsti,*“ jistě i ve snaze, aby jeho osobnost nebyla zapomenuta. V naší studii bychom chtěli nahlédnout Braunerova přátelství se spisovateli a umělci a tázat se po pohnutkách a charakteru jeho mecenášských vztahů, z nichž Braunerova postava může vyvstat ne nutně jako **typ**, ale snad jako osobitý **příklad**.

Bohumil Brauner se narodil v Moravském Krumlově v rodině sedláře a továrního dělníka, který se později dal na obchodní dráhu. Studovat začal na vyhlášeném arcibiskupském gymnáziu v Kroměříži, tzv. seminárce, kterou prošli např. Karel Dostál-Lutinov, Jan Šrámek, Aloys Skoumal či František Dvorník. V tercii se mu však stala osudnou nedostatečná z řečtiny od Josefa Vašici, o němž soudil, že „*nebyl vhodným učitelem terciánů,*“ neboť „*učí příliš vysoko, učeně*“ (BRAUNER 1957: 22), a s gymnázi-

---

1) Václavu Durychovi a manželům Šindlerovým děkuji za laskavé zpřístupnění dokumentů.

em se záhy rozloučil. Ve vzpomínkách je cítit bolestné stigma nedostudovaného, který se pak snaží tento neúspěch docelit sebevzděláváním a osobními kulturními kontakty.

Takto se Brauner stává velkoobchodníkem, nejprve se smíšeným zbožím, posléze s kořením a konzervačními prostředky, a majitelem firmy, která byla podle jeho tvrzení první svého druhu na Moravě a nesla název Ergo; řecká spojka „tedy“ měla vyjadřovat náprah či odhodlání k činu. Brauner se svou rodinou žil a působil nejprve v Prostějově, po krátkém extempore v Brně přenesl firmu r. 1933 do rodného Moravského Krumlova a po záboru Sudet se v září 1939 usadil v Dolních Kounicích. Po válce byl jmenován prezidentem brněnské Obchodní a živnostenské komory a v této funkci procestoval řadu evropských zemí (Švýcarsko, Francii, Belgie, Anglii).

Brauner nahlížel sebe sama v době své první prostějovské štace velmi lichotivě: „*Byl jsem na okrese nejznámějším člověkem. Buďto já anebo pan farář. Z obchodu mě znalo město i venkov, z politické práce všechny vrstvy obyvatel, byl jsem svou postavou nápadný, stále usměvavý, pohyblivý, živý, společenský, ačkoliv jsem s jednou výjimkou nepěstoval s nikým přátelské styky*“ (BRAUNER 1957: 63). Onou jedinou výjimkou bylo sblížení s Karlem Dostálem-Lutinovem. Jeho prostřednictvím se Brauner seznámil s Františkem Bílkem, k němuž se však stavěl kriticky, a také s dílem Josefa Floriania. Jako soukromá osoba začal pořádat přednášky v prostějovském Národním domě, a tak se dostal do bližšího kontaktu s pozvanými hosty – s Jaroslavem Durychem, Leopoldem Peřichem či Alfredem Fuchsem. V r. 1925 zahájil vydávání měsíčníku *Zrno*, kriticky zaměřeného vůči lidové straně; časopis však záhy ztroskotal. Ve druhé polovině třicátých let Brauner navázal na staroříšskou tradici *ex libris* a vánočních přání, která mu navrhuji a tisknou Methoděj Florian nebo bratři Vokolkové a doprovázejí je texty Reynkovy, Dokulilovy, Vokolkovy aj. Inicioval také dva samostatné tisky: báseň *Hausrecht* od německého romantika Ludwiga Uhlanda, publikovanou r. 1941 (s antedatací 1939) v úpravě Oldřicha Menharta a v devíti různých překladech (od A. Fuchse, O. F. Bablera, J. Demla, J. Dokulila, J. Kamenáře, F. Pastora, B. Reynka, Z. Řezníčka, J. Zahradníčka). „*Úmyslem vydání,*“ vysvětluje Brauner, „*bylo povzbuzovati čtenáře v milosrdenství hladovým a uprchlíkům v době válečné.*“² Dále k Vánocům 1945 vydal Durychovu povídku *Noční cesta*, k jejímuž sepsání autora podnítil, a Durych ji věnoval manželům Braunerovým jako poděkování za mnohaletou pomoc. Vzhledem k tehdejšímu ideologickému tažení proti katolickým spisovatelům považuje Mojmír TRÁVNÍČEK tuto edici „*za víc než statečné gesto*“ (2002: 164).

Mecenášská aktivita Bohumila Braunera byla soustředěna do válečného období³ a do let těsně po válce. Vděčil za ni zvláštnímu omylu. Podle *Vzpomínek* Brauner r. 1939 do živnostenského dotazníku o prodeji cukru mylně uvedl objem veškerého prodaného zboží. Na základě této neúmyslné mystifikace dostal v r. 1940 přiděleno 250 centů cukru, a rázem se stal jeho šestým největším odběratelem v českých zemích. „*Mělo to pro mě životní význam,*“ konstatuje BRAUNER (1957: 120). „*Nedomyšlenost všelijakých formulářů se pro mě projevila přímo velkolepě.*“ Cukr fungoval za války jako základní

2) B. Brauner: komentář k dopisu od J. Kamenáře, na sv. Fabiána 1942. Braunerovo vydání Uhlanda využil jako základ novodobé bibliofilské edice téhož textu Jan Juránek v Rájci-Jestřebí r. 2005.

3) Těžko vysvětlitelné je přitom Braunerovo tvrzení, že za války prosperoval, a přesto měl 103 000 dluhů (BRAUNER 1957: 118).

směnné platidlo, na černém trhu za něj bylo možné opatřit potravinové lístky i jiné zboží, a tím fakticky Braunerovi umožňoval jeho dobročinnost vůči umělcům, několika desítkám chudých rodin i vůči řeholním společenstvím.

Zdá se, že nepřímý podnět k Braunerově mecenášské činnosti dal jeho švagr Josef Procházka, kněz, který před ním zdůraznil důležitost solidárního přístupu k zaměstnancům, včetně spravedlivého podílu ze zisku. Braunerova manželka Marie zase upozorňovala na potřebné lidi. Mecenášská aktivita Bohumila Braunera nebyla založena na finančních darech – ostatně peníze ani za války neměly valnou hodnotu, šlo o pomoc prostřednictvím naturálií, o **pomoc konkrétní, osobní, od člověka k člověku**. V korespondenci s básníky a spisovateli tak defiluje široká škála darovaných potravin, zejména těch, které byly dostupné jen na lístky, a tedy v omezené míře – máslo nebo margarín, sádlo, vejce, cukr, maso, dále např. ovoce, zelenina, med, víno, jímž Brauner zásoboval svatby svých přátel nebo jejich dětí, ale patřily sem třeba i okenní tabulky, které si Zahradníček žádal po válce do svého nového brněnského bytu po odsunutých Němcích. Rozesláním takového zboží Brauner pochopitelně uváděl sebe sama do nebezpečí. V korespondenci s Durychem, který měl u něho vedený fiktivní účet kvůli zaknihování, se o potravinách hovoří v jinotajích – *kostky* či *milostné kostky* značí margarín, *plechovka* pak sádlo, *škatulka s přihrádkami* vejce, potravinové lístky jsou přenačeny na *ústržičky*, *lístky k rozjímání* či *vzpomínky lístkové*, slabikářové *mée* znamená maso, ale nacházíme i výrazy jako *ušák*, *bílý kus* apod.

Někteří adresáti ohlašují po příjmu zásilky trapné škody – ovoce přichází shnilé, vejce prasklá, med se roztéká (např. Čep dvakrát „děkuje“ za bednu meruněk zcela shnilých). V naprosté většině případů se však Braunerovy zásilky stávají zdrojem opěvování jako „*zlatý bod našeho stolu*“ (Deml)⁴ nebo balíčky „*s tím kouzelným obsahem*“ (Zahradníček)⁵. V Braunerovi je spatřován pronikavý dobroděj, který „*podivuhodně odhaduje vakua na vzdálenost*“ (Vyskočil)⁶. Někdy se ovšem Brauner stává obětí vlastní horlivosti, například když v r. 1942 ve vánočních balíčcích rozesílal bez přečtení Schulzův *Kámen a bolest*, k němuž měl posléze jako člověk konzervativně založený morální výhrady. Zahradníček to sděluje Čepovi s viditelným pobavením: „*Od Skoumala jsem se dověděl legrační zprávu, že náš Kounický mecenáš si objednal na Vánoce několik desítek této pohoršlivé knihy a přikládal ji k sýrům a marmeládě svých zásilek, nepřesvědčiv se vlastní četbou, co se v ní tají.*“⁷

Vzpomínky kounického mecenáše obsahují další nezapomenutelné příhody a scény, překvapivé, moralistně zabarvené či dojímavější svou prostotou. Brauner jako prvorepublikový milostpán uplácí číšníky v restauracích, klepe na dveře Picassova ateliéru v Paříži a při seznámení s malířem Emanuelem Frintou mu na uvítanou v jeho ateliéru podává kostku másla. Jindy zase na Katolickém sjezdu v r. 1935 důtklivě radí Kamilu Kroftovi, „*jak se má chovatí při mši svaté,*“ a Haně Benešové daruje růženec ze Svaté země. „*Ujistila mě, že si jej ponechá až do smrti*“ (BRAUNER 1957: 105). Mnohé

4) J. Deml B. Braunerovi, 21. 1. 1945. Veškeré dopisy adresované Braunerovi citujeme podle jeho strojopisného opisu.

5) J. Zahradníček B. Braunerovi, 4. 10. 1945.

6) A. Vyskočil B. Braunerovi, 30. 3. 1944.

7) J. Zahradníček J. Čepovi, 25. 2. 1943.

přihody mají aktivistické zabarvení, třeba když Brauner apeluje na ministerstvo zdravotnictví, aby ocenilo primáře, který v Kutné Hoře pomohl na svět čtyřčtatům, nebo nabádá Arna Nováka, aby se zasadil o udělení státní ceny Jaroslavu Durychovi.⁸ Je však třeba poznamenat, že Brauner pomáhal i tam, kde nebyl žádán. Např. biskupu Trochovi poslal sua sponte zlato, když se dověděl, že nemá prostředky na biskupský prsten. *Vzpomínky* jsou také přínosné jako materiál pro dějiny každodennosti, zejména historiemi z cest, reflexemi z italské fronty či detailními popisy obchodnického a podnikatelského života, charakteristikou konkurence, záznamem kalkulů, výnosů a zisků.

Braunerovo psaní je prosto stylizace, chybějící fantazii nahrazuje realismem. Ze života spisovatelů nám tak zachycuje cenné momenty, které by sofistickovanější pisatelé nechali stranou.⁹ Činí tak zpravidla věcně, se starosvětskou rozumností, bez náznaku pobavenosti. Např. o Vojmíru Vokolkovi zaznamenává vzpomínku, že ho matka poslala z Pardubic do Brandýsa nad Orlicí „*pro zrní slépkám*“. Vokolka však ve vlaku natolik uchvátil pohled na dřímající žence, že se tuto vpravdě van goghovskou scénu jal portrétovat a dorazil až do Brna a posléze do Dolních Kounic. „*Jen v košili a gatích. Uvítili jsem ho rádi pro jeho filozofické znalosti*“ (BRAUNER 1957: 135).

Podobně plnokrevná je Braunerova přijatá korespondence. Např. v jednom dopise paní Braunerové Josef Florian vypravuje svůj živý sen – ve své obsáhlé korespondenci to činí zcela ojediněle. Florianovi se prý zdálo o autě, které řídí a o něž s lítostí přichází, načež majitelka auta „*pak v jakési ulici konala za nalezení auta devítidenní pobožnost*.“ Se svým charakteristickým smyslem pro paradox z toho Florian vyvozuje: „*Auto znamená samohyb, co se samo pohybuje, bez vnější záprže. Myslím, že takový samohyb má (nebo má mít) každý v duchu, nechce-li být, trdlem*!“¹⁰

Mezi Braunerovými mecenášskými kontakty měl specifické místo vztah s Jaroslavem Durychem, který patřil k jeho nejstarším přátelům a největším odběratelům. Jejich korespondence je dosti komplexní a půvabná Durychovými rozmanitými výrazovými polohami, od ironie a sarkasmu, kyselého pochechtávání i šklebu až po předstíranou lhosejnost, např. okázalé mávnutí rukou nad nerozumnými ženskými a děcky. Vedle Braunera se Durych těšil podpoře hned několika dalších mecenášů – zejména učitele Jana Brabce a knížete Schwarzenberga; Václav DURYCH (2001: 398) dále upozorňuje na mnoho drobných dodavatelů, např. ze schwarzenberského panství. Navíc si Durych za války z Melantricha vybíral zálohy, tzv. foršusy, jež podle autorova syna „*záhy přerostly jakoukoli reálnou možností jejich splacení*.“¹¹

V požadavcích, které Durych na mecenáše klade, je patrná náročnost a netrpělivost.

8) Odpověď A. Nováka na Braunerovu žádost je pro svou svrchnou a rezolutní dikci jedinečná: „*na Vaše dotazy odpovídám jenom proto, že se mně zdají projevem čestných přátel a ctitelů Durychových. (...) Durychova stálá nervozita ze státních cen, velice podobná podrážděnosti zemřelého Čapka–Choda, málo mu v očích soudného a věcného pozorovatele prospívá*“ (5. 11. 1927).

9) Např. u Floriana zachycuje mytologickou scénu jeho odchodu ze školství tak, že si Florian o volné hodině přečetl papežskou encykliku o školské výchově a usoudil, že rakouský vzdělávací systém jí neodpovídá. Tato verze, zmiňovaná jen vzácně, se přitom zdá pravdě nejpodobnější (BRAUNER 1957: 93).

10) J. Florian M. Braunerové, 25. 9. 1931.

11) Jiří DOLEŽAL jmenuje celou řadu nakladatelů, kteří za protektorátu vypláceli peníze spisovatelům, a chápe tento postoj jako „*předstupeň či součást rezistence*“ (1996: 146). Za nadsazené a iritující však pokládáme tvrzení Václava Durycha, že důstojnický plat jeho otce byl „*žebráckým příjmem*“, z něhož naprosto nebylo možno užít rodinu (DURYCH 2001: 375).

Ty jsou sotva vysvětlitelné jen potřebami jeho početné rodiny, spíše se stávají výrazem úzkostnosti, existenciální obnaženosti. (Vždyť v jiných dopisech autor přiznává, že kůzlat nebo zvěřiny se občas sešlo tolik, že je nemohli ani sníst.) Pocitem trvalé nenasyčenosti se Durych velmi podobá Léonu Bloyovi: „*potřebujeme stále něco, stále a stále, neboť ostatní naše zdroje vysychají nebo zamrzají*“¹² – „*potřebujeme toho ještě mnoho*“¹³. Některé dopisy balancují na hranici neomalenosti, když např. Durych velice zaobaleně a opisně, nicméně nedvojznačně dává najevo, že nějaká cibule, „*pecínek*“ nebo „*špenátík*“ ho jen tak neuspokojí, že by uvítal vydatnější příkrm:

*„Ale od těchto věcí morálně filozofických se mé myšlenky odnášejí též k věcem konkrétnějším, jaké by to asi tak například bylo, kdyby k té cibuli byla ještě nějaká samostatná příloha, a to mi přichází na mysl právě v den svatého Martina, který přinášival v dřívějších dobách smrt kuru domácím i jiné zvěři.“*¹⁴

Prosby, které oba spisovatelé v dopisech vznášejí, provázejí také lehké formy vydírání a dráždění adresáta. Zatímco Bloy zkouší, jak daleko může ve svých požadavcích zajít, Durychova vysvětlení a ospravedlnění jsou podbarvena komplikovaným vztahem k sobě samému:

*„Už mi Pán Bůh dopřál zaplatit větší dluhy a mám jich nyní – a musím Vám to říci, abych Vás postrašil, asi 50–60 000 K.“*¹⁵

*Jsem Vám také dlužen určitý obnos a nyní jsem, jak se říká, vedle, poněvadž nestačím platit a musím to tedy také odkládat. Ale jistě se nebojíte, vždyť se nebojím ani já (...). A abych dokázal, že se nebojím, obracím se k Vám ještě s nestoudnou prosbou o cukr, abychom si ten roztočivý život mohli aspoň trochu osladit; nestydím se totiž pojídat dýně, ale dosud nejsou zavařeny pro nedostatek cukru. Takové jsou tedy slabosti lidské; nejsem věru žádný hrdina.“*¹⁶

Ve chvíli, kdy jsou Durychova přání vyslyšena (např. na svatbu jeho dcery poslal Brauner padesátikilový balík!), předchozí úzkostlivost se rozplyne do pocitů „*nepopsatelného nadšení*“, „*tělesné i duševní blaženosti*“, s doprovodnými popisy chutí, vůní, rozšiřujícího se chřípí. Durych tvrdí, že mu Bůh poslal Braunera do cesty jako Eliáše vdově seripské, tj. jako **vykonavatele zázraku**. Pozoruhodné je, že rozjaření z potravinových zásilek Durycha provokuje i k milostnickým a rozkošnickým metaforám: „*Velevážený a milý příteli, když přišla zásilka pro mne, litoval jsem jen toho, že nejsem děvče nebo mladá žena, abych Vás mohl políbiti. Neboť co medle byste měl z políbení ode mne?*“¹⁷

Koncem války a bezprostředně po válce Durych trpce a hořce dává najevo, že se ze společnosti literátů cítí být vydělen a jeho kontakty se omezily na minimum. S drama-

12) J. Durych B. Braunerovi, 14. 12. 1945.

13) J. Durych B. Braunerovi, 18. 7. 1947.

14) J. Durych B. Braunerovi, 11. 11. 1943.

15) Ibid.

16) J. Durych B. Braunerovi, 28. 11. 1946.

17) J. Durych B. Braunerovi, 1. 5. 1949.

tickým efektem Braunera žádá pouze o čtyři výtisky *Noční cesty*, „pro mé čtyry fakany, nic více a nic méně, poněvadž jinak jsem zanevřel na svět a nechci se nikomu z těch umělců a intelektuálů, zvláště katolických, hlásit.“¹⁸ V té době ho Brauner – pevná a houževnatá postava – fascinuje v kontrastu k odtažitým intelektuálům jako určitý lidový typ, prototyp Člověka: „Ó jak se mi omrzeli literáti, umělci a podobní a jak se mi zalíbili lidé!“¹⁹ Durychovými dopisy Braunerovi i mecenáši Brabcovi se prolíná také téma stáří a s ním spojeného „jezevctví“ a „naničovosti“. Mezi řádky lze číst, že mecenáš, člověk štědrý, vitální, vycházející dobrovolně vstříc druhému člověku, stárnoucího spisovatele **omlazuje**, je mu zdrojem „veselí a naděje“, „světla a tepla“: „Vy jste mi připomněl, co jest mládí,“ píše Durych Brabcovi, „celým svým zjevem, svěžestí ducha a srdce a svými dobrými vlastnostmi.“²⁰ Postava mecenáše, jakoby celá kladná, nabízí Durychovi jakýsi vnitřní pokoj, a to i smyslově a vizuálně: „Toužím opět po spatření Vaší tváře a po slyšení Vašeho hlasu, který mému srdci dělá tak dobře.“²¹

Čím jsou si tedy prospěšné obě strany a co si navzájem dávají – tento muž „přitažlivý svou bezelstností“ (Deml) a společenství „všelijakých lajdáků“, podle vyjádření Vladimíra Vokolka?

Brauner byl otcem početné rodiny s osmi dětmi a patriarchálně přistupoval také k básníkům a k umělcům. Kromě zasílaných darů a almužen je zval na pobyty ve svém domě v Dolních Kounicích i s celými rodinami, pro něž tato pozvání často byla jedinou dostupnou „dovolenou“, se vším zaopatřením. „Každý host měl pocit, jako by byl doma. Naše nezáludnost, upřímnost a opravdovost byla hned přesvědčující,“ říká o své rodině BRAUNER ve *Vzpomínkách* (1957: 132). Není pochyb, že tyto kvality oceňovali také sami spisovatelé, za války rozptýlení a často izolovaní, jimž se díky Braunerovi naplnila mj. potřeba sdružování a přátelského veselí, a byli víc než vděční za impuls, který je svedl dohromady. Svou lákavost jistě měl i jeho vinný sklep, „kdyby ovšem za tím vínem nevykukovala (...) dobrácká tvář hostitele vždycky pohotového k rozjaření i k všetečným otázkám,“ sděluje Zahradníček Čepovi.²²

Pozvání autoři nabízeli určitý „kulturní program“ i pro kounické obyvatele: Brauner pořádal soukromé i veřejné koncerty; vyhlášené byly výklady Alberta Vyskočila, které vznikaly spontánně a přerůstaly do jakýchsi extenzí. Významnou a poměrně odvážnou událostí byl Čepův večer, pořádaný 21. června 1941 – přednesení eseje *Básník a jeho inspirační zdroje* s úvodem Jana Zahradníčka (tehdy byli oba přátelé také zachyceni na známé fotografii s perským kobercem v pozadí). Naopak pozvané intelektuály Brauner v Kounicích vodil např. do ateliéru předního českého kniháře Jindřicha Svobody.

Charakteristické je, že Brauner na sebe bral aktivní roli také o pohřbech – organizuje pohřeb K. Dostála-Lutinova, informuje přátele o smrti Florianově a ze Staré Říše rozesílá pozdravy s podpisy slavných účastníků pohřbu; v pozdějších letech referuje

18) J. Durych B. Braunerovi, 2. 10. 1945.

19) J. Durych B. Braunerovi, 23. 3. 1945.

20) J. Durych J. Brabcovi, 9. 12. 1946, soukromá sbírka.

21) J. Durych J. Brabcovi, 12. 5. 1947.

22) J. Zahradníček J. Čepovi, 14. 6. 1943.

přátelům o pohřbu Demlově a o smrti Zahradníčkových dcerušek.

Předpokladem pro Braunerovy mecenášské aktivity byla jeho příčinnivost a veliké pracovní nasazení – ještě jako stárnoucí muž denně pracoval dlouho do noci, jak si povšiml i Durych. Styky se spisovateli Braunerovi kultivovali také svůj rodinný život – paní Braunerová si nechávala doporučit knižní dárky pro manžela k Vánocům, autoři jim z jejich podnětu spisovali gratulace i drobné úvahy. Např. Vyskočil napsal jadrnou úvahu o rozdílu řemeslné a tovární práce, Florian slíbil, že jim seřadí knihovnu „*dle potřebnosti studia a zábavy*“, a Miklík s Vodičkou ji „pročistili“ vyřazením šedesáti škodlivých titulů.

Guy de BRÉBISSE (1986: 13) ve svém výkladu mecenášství naznačuje, že podpora umělců je vždycky spjata s většími nebo menšími ambicemi. Domníváme se, že Braunerovy ambice spočívaly v oblasti niterných duchovních hodnot. Brauner cítí, že umělci mu nabízejí něco, co jinde nenachází – přistupuje k nim proto jako k prorokům a veškerá doporučení týkající se literárních nebo výtvarných děl bere natolik vážně, že nemá potřebu vlastního kritického přehodnocení. Na základě doporučení Peřichova, Renčova a dalších přátel si vybudoval také sbírku mimořádných uměleckých děl. Její součástí byly kupříkladu obrazy Čapkovy, Procházekovy, Špálovky, Fillovy, Tichého, Medkovy, sochy Josefa Wagnera, Jana Laudy či Václava Myslbeka. Je tedy typem mecenáše, který podporuje umělce nejen z přirozeného křesťanského milosrdenství, ale i z osobní potřeby, a o jejich blízkost usiluje – slovy Jana Čepa – až *úspěšně*. Dává najevo, že jsou pro něho bytostně důležité, zejména proto, že mu zřetelně ukazují rozdíl mezi hodnotou a ne-hodnotou.

PRAMENY

BRAUNER, Bohumil

1957 *Vzpomínky* [strojopis]

1974 *Korespondence* [autorův strojopisný opis přijatých dopisů opatřený komentářem]

ČEP, Jan – ZAHRADNÍČEK, Jan

1995 *Korespondence 1931–1943*; ed. M. Trávníček (Praha: Aula)

2000 *Korespondence 1943–1948*; ed. M. Trávníček (Praha: Aula)

DURYCH, Jaroslav

b. d. *Dopisy Janu Brabcovi* [rukopis, soukromá sbírka]

1945 *Noční cesta* (Dolní Kounice: Bohumil Brauner)

2008 *Listy drahým*; ed. Karel Komárek (Brno: Barrister & Principal)

UHLAND, Ludwig

1939 *Hausrecht – Domácí právo* (Dolní Kounice: Bohumil Brauner)

LITERATURA

BRÉBISSON, Guy de

1986 *Le Mécénat* (Paris: P. U. F.)

DOLEŽAL, Jiří

1996 *Česká kultura za protektorátu. Školství, písemnictví, kinematografie* (Praha: Národní filmový archiv)

DURYCH, Václav

2001 *Vzpomínky mého otce. Životopis Jaroslava Durycha* (Olomouc: Votobia)

GOBIN, Alain

1987 *Le Mécénat. Histoire – droit – fiscalité* (Paris: Entreprise moderne d'édition)

TRÁVNÍČEK, Mojmír

2002 *Sdílet věčné* (Olomouc: Periplum)

UHLÍŘ, Jan B.

2008 *Protektorát Čechy a Morava v obrazech* (Praha: Ottovo nakladatelství)